

בעניני לשון

למערכת "משק הבקר והחלב" — שלום רב.
ה. נ.

תודה על הזכרון. למרות שרשימה זו שפרסמתי תם הועתקה לרוב העתונות החקלאית, נעים להיווכח פעם נוספת שדברי הגיעו לתעודתם. בגליון "לשוננו-לעם" השוטף, תמצאו באור, איך באתי לבתיבת רשימה זו.

בהקדמה, נגעתם במקום כאוב: "מדוע נעשו רשימותי ב"דבר" בעניני לשון נדירות בשנים האחרונות"? בשאלה זו עליכם לפנות רק למערכת "דבר". אולם רשימותי שלא מצאו להן מקום ב"דבר" לא נגנזו — וראו אור, ב"גליונות", ו"החינוך", "הד החינוך", "לשוננו", "לשוננו-לעם" — ועוד.

דפדפתי בחוברת מתוך שביעת רצון: הדברים נכתבו באחריות ובידיעת הענינים, הענף הזה קרוב הרבה ללבי ואני עוקב אחרי התפתחותו עד היום.

הצד הלשוני משביע גם הוא רצון. כנראה שהבחורים למדו דבר-מה. נתקלתי גם בביטויים יפים כגון: "מרבית לרעות בקמל" עמ. 30 — "אדמת-ניר". לא ידוע לנו בדיוק מה זה "ניר" אבל מורגש שזה אדמה חרושה. או "תפש את השור בקרניו" ההולם את האכסניה.

כמובן שלא אמנע מכם מעט מהערותי:

(1) המלה "חלב" בשער החוברת, — מיותרת. אין בקר בלי חלב. לו שאלתם לעצתי הייתי ממליץ על "עתון הבוקרים" — או פשוט: "הבוקר" כמו "הנוקד".

(2) "אסתפק איפוא בכמה הערות. בעמוד 15 כתוב "בכמה ביתנים". למעשה אין "כמה" אלא מלת שאלה "כמו-מה" חמורך בכמה? גוזמה והפרזה: במה ימררו במדבר". הנכון הוא "מספר" או "אחדים"; בעמוד 9—10 "פעולה

של כמה וכמה" מתקבל על הדעת, כאן הכוונה להרבה גורמים — ולא למספר מסויים, כמו כן בעמוד 16 כתוב "מספר פרות". וזה הנכון ולא "כמה פרות".

(3) בעמ' 24 מדובר על קציר השחת והתיבואה — (על ה"חציר והשחת" בדעתי לבוא אצלכם במאמר מיוחד). ודווקא כאן נכון יותר חציר ולא שחת. והלאה מדובר על "עבודת ידיים לקצור במגלים" — על כל פנים לא את החציר ולא את השחת קוצרים במגלים.

(4) עמוד 26. "מאכילים שחת, מוץ וסובין". אין מוץ בארצות המערב — שם יש גלימות או קש קצוץ.

(5) עמוד 54 "הקש" — אין להגביל את צריכת מספוא זול זה וכו'. עצם השימוש במלה מספוא בפי אנשי המשקים חורג מן המובן הקלסי שבמקורות, ואם אנו מגדלים מתוך הכרח את ה"מספוא-הירוק", אבל הגדרה זו של "מספוא-קש" טרם שמענו. מתקבל יותר על הדעת הביטוי "אוכל-גס" ובמקום זה היה נכון לכתוב: קש — אין להגביל את צריכת אוכל זול זה...

(6) באותו העמוד: "במסגרת העבודות השגרתיות" הנעשות מדי פעם בעדרי בקר בשר אפשר לכלול את פעולת הסירוס, הסימון, גדיעת קרניים, ריסוס וטיפול בטלפיים, פעולות אלו נעשות פעם או פעמיים במשך השנה...

קורא תמים יחשוב שגם ה"סירוס" וגדיעת קרניים חוזרים עליהם פעם ופעמיים בשנה...

אני מקבל ברצון את הזמנתכם ואם הרחמן יחיינו, ארכז דברים אחדים (לא כמה), הקשורים בענף זה. מאמרי הבא יהיה על ה"חציר והשחת".

בברכה נאמנה

מ. פתוי